

Інклюзія й ІНКЛЮЗИВНІСТЬ В ОСВІТІ

Сергій Омельчук

доктор педагогічних наук, професор

13 червня 2024 року

Літня школа «Інклюзивна політика в управлінні: освітній вектор»

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 21 серпня 2019 р. № 800
Київ

**Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і
науково-педагогічних працівників**

15. Основними напрямами підвищення кваліфікації є:

розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій);

формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей вмінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України “Про освіту”;

психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки;

створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами;

використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку;

мовленнєва, цифрова, комунікаційна, інклюзивна, емоційно-етична компетентність;

{Абзац сьомий пункту 15 в редакції Постанови КМ № 1133 від 27.12.2019}

формування професійних компетентностей галузевого спрямування, опанування новітніми виробничими технологіями, ознайомлення із сучасним устаткуванням, обладнанням, технікою, станом і тенденціями розвитку галузі економіки, підприємства, організації та установи, вимогами до рівня кваліфікації працівників за відповідними професіями (для працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти);

розвиток управлінської компетентності (для керівників закладів освіти, науково-методичних установ та їх заступників) тощо.

ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ НАУКОВОГО ТЕЗАУРУСУ

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Закон України «Про освіту»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах **недискримінації**, урахування багатоманітності людини, ефективного **залучення** та **включення** до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивна компетентність є обов'язковою складовою професійної компетентності. Вона включає необхідний обсяг знань і вмінь для учасників процесу інклюзії різних категорій та виражається у **здатності здійснювати професійні функції з урахуванням особливих потреб молоді з вадами здоров'я і забезпечувати їх включення в освітнє середовище**, створюючи умови для їх розвитку і саморозвитку.

<https://naurok.com.ua/rozvitok-inklyuzivno-kompetentnosti-vchitelya-384117.html>

Інклюзивна компетентність передбачає **використання інструментів забезпечення інклюзивного навчання** та створення сприятливих умов для кожного учня з урахуванням його потреб, здібностей та можливостей.

<https://zm.cprpp.org.ua/news/1698298656/>

Інклюзивна компетентність – інтегроване особистісне утворення на засадах інклюзивних знань, а також спеціальних інклюзивних умінь і навичок, професійних і особистісно значущих якостей, **оволодіння корекційно-розвивальними технологіями**, що зумовлюють готовність вчителя до професійної діяльності **в умовах інклюзивного навчання**.

<http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/27125/1/Vasul.pdf>

Інклюзивна компетентність – це **набір знань, умінь, уявлень та практичних навичок**, які дозволяють індивіду або організації ефективно взаємодіяти з різними групами людей **та створювати інклюзивне середовище**.

ChatGPT

 Designer

 Designer

 Designer

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 14 квітня 2021 р. № 366-р

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ – загальний підхід до формування та імплементації державної політики для забезпечення **безперешкодного доступу** всіх груп населення до різних сфер життєдіяльності.

1. **Архітектурна безбар'єрність:** Вона стосується проектування та будівництва споруд, будівель та міського середовища таким чином, щоб забезпечити легкий доступ для всіх людей, включаючи інвалідів та людей з обмеженими можливостями.
2. **Інформаційна безбар'єрність:** Це стосується доступу до інформації для людей з різними обмеженнями, наприклад, надання альтернативних форматів інформації для сліпих та слабоворих, аудіо-та текстових версій для глухих та глухонімих тощо.
3. **Технологічна безбар'єрність:** Це означає створення програм, веб-сайтів, мобільних додатків та інших технологічних засобів таким чином, щоб вони були доступні та використовувались людьми з різними потребами та здібностями.
4. **Соціальна безбар'єрність:** Це спрямовано на вирішення соціальних перешкод, які можуть виникати через стереотипи, упередження або недооцінення можливостей людей з обмеженими можливостями.
5. **Транспортна безбар'єрність:** Це забезпечення доступності транспортних систем для всіх, включаючи людей з інвалідністю, молодих дітей та літніх людей.

➡ Напрямок 1. **Фізична безбар'єрність**

➡ Напрямок 2. **Інформаційна безбар'єрність**

➡ Напрямок 3. **Цифрова безбар'єрність**

➡ Напрямок 4. **Суспільна та громадянська безбар'єрність**

➡ Напрямок 5. **Освітня безбар'єрність**

➡ Напрямок 6. **Економічна безбар'єрність**

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 14 квітня 2021 р. № 366-р

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ

із створення безбар'єрного простору в Україні на період до
2030 року

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ – загальний підхід до
формування та імплементації державної
політики для забезпечення
безперешкодного доступу всіх груп
населення **до різних сфер**
життєдіяльності

- ➔ Напрямок 1. **Фізична безбар'єрність**
- ➔ Напрямок 2. **Інформаційна безбар'єрність**
- ➔ Напрямок 3. **Цифрова безбар'єрність**
- ➔ Напрямок 4. **Суспільна та громадянська безбар'єрність**
- ➔ Напрямок 5. **Освітня безбар'єрність**
- ➔ Напрямок 6. **Економічна безбар'єрність**

Інклюзія

ChatGPT

Інклюзія - це концепція та практика створення суспільства, де кожна людина, незалежно від її різниць у здібностях, характеристиках чи статусі, має можливість брати участь у всіх аспектах життя. Це означає створення умов, де кожна людина відчувається включеною, прийнятою та поважною в суспільстві.

У контексті освіти, інклюзія означає створення середовища, де всі діти, незалежно від їхніх особливостей, мають можливість отримати якісну освіту разом зі своїми сверстниками. Це може означати включення дітей з інвалідністю, дітей з різними культурними та мовними фонами, а також дітей із різними соціальними статусами в одні й ті ж класи та навчальні групи.

Інклюзія сприяє створенню більш рівних умов для всіх людей, підвищує рівень взаєморозуміння та толерантності в суспільстві, і допомагає кожній людині розкрити свій потенціал і здійснити свої можливості.

Інклюзивність

ChatGPT

Інклюзивність - це якість або властивість середовища, організації або суспільства, що стимулює і підтримує інклюзію. Це включає в себе не лише створення умов для участі всіх людей, але й активне забезпечення їхнього включення, підтримки та заохочення.

Інклюзивність вимагає прийняття та поваги до різноманітності, визнання індивідуальних потреб та здібностей кожної людини і розробки стратегій, що враховують цю різноманітність. Це може означати адаптацію оточення, програм, послуг та процесів з метою забезпечення доступності та підтримки для всіх.

У широкому контексті, інклюзивність може охоплювати не лише освіту, але й різні сфери суспільства, такі як культура, бізнес, політика та інші. Вона є ключовим чинником побудови справедливого, рівноправного та гуманного суспільства, де кожна людина має можливість розкрити свій потенціал і брати участь у всіх аспектах життя.

Безбар'єрність

Інклюзія

**інклюзивне середовище –
це передумова
безбар'єрності**

**безбар'єрність – це
передумова інклюзивного
середовища**

Освітнє середовище, що **НЕ СПРИЯЄ**
розвитковій інклюзії, **створює бар'єри** для
учасників освітнього процесу

Дякую за увагу!

Сергій ОМЕЛЬЧУК

 omegas1975@gmail.com

 www.omelchuk.ks.ua

13 червня 2024 року

Літня школа «Інклюзивна політика в управлінні: освітній вектор»

© Сергій Омельчук